

‘Neem grond mee als je wilt huren’

Bloembollenkwekers met een reizende bollenkraam doen er verstandig aan zelf ook grond aan te kopen. Zo hebben ze wisselgeld als ze bij melkveehouders grond willen huren, stelt bemiddelaar Coen Knook van De Dijken. Melkveehouder Johan Dekker in Zeewolde bevestigt: ‘Het is voor veel collega’s lastig om te verhuren’. Oorzaak is de nieuwe mestwetgeving. De komende fosfaatregels versterken het effect in 2017.

Tekst: Hans van der Lee
Fotografie: René Faas

Tijdens het selecteren is er vaak even ruimte voor een gesprek tussen bollen-teler en landeigenaar. Achter de stal van Johan Dekker ligt een perceel van 6 hectare tulpen van een West-Friese bloembollenteler. Dekker: “Je merkt dat ze al weer op zoek zijn naar huurpercelen voor het seizoen 2018. Het wordt echter een stuk moeilijker, omdat de nieuwe mestwetgeving grondgebondenheid met zich meebrengt. Dan wordt het kiezen tussen minder koeien melken en grond verhuren, of de stal vol en geen tulpen.” Aanvankelijk was Dekker van plan te stoppen met de verhuur. Hij heeft een goede band met de kweker die al sinds 2001 op zijn grond teelt en hij kaartte de kwestie tijdig aan. Dekker wilde eerst weten hoe het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid uitpakte en hoe de betalingsrechten tot stand zouden komen. Ondertussen sorteerte hij voor op het wegvallen van het melkquotum, door in 2010 de melkstal uit te breiden.

De lage melkprijs deed hem echter van gedachten veranderen, toen hij van een collega-veehouder hoorde dat een overeenkomst op het laatste moment niet door ging. “Die collega realiseerde zich opeens dat hij een koppel koeien weg moest doen als hij grond verhuurde voor de bollenteelt. Daardoor zat die kweker ineens omhoog en toen konden we toch iets regelen. Uiteraard heb ik eerst met mijn vaste huurder gebeld, maar die had inmiddels onderdak gevonden bij een akkerbouwer.” Dekker heeft nu tweehonderd koeien. Hij heeft zijn stal uitgebreid, er is plaats voor 260 koeien. Zijn strategie is gebaseerd op groei en het is dan ook de bedoeling de stal uiteindelijk vol te krijgen. Vanwege de lage melkprijs deed de melkveehouder echter een pas op de plaats, met als gevolg dat hij nu genoeg plaatsingsruimte heeft voor de mest die de extra koei-

en kunnen produceren. Omdat hij meedoet aan een proefproject om extra fosfaat uit dierlijke mest per hectare op het land te brengen, heeft hij bovendien tijdelijk nog twee jaar extra plaatsingsruimte. “Daardoor kon ik die teler uit de brand helpen. Het was al augustus toen de overeenkomst werd gesloten.”

PLATGEBELD

Bemiddelaar Coen Knook van adviesbureau en agrarische makelaardij De Dijken in Middenmeer wordt platgebeld door bollenkwekers die op zoek zijn naar grond. Volgens Knook onderschatten de kwekers het probleem van de melkveehouders. “Ze redeneren dat ze gewoon duizend euro per hectare extra betalen, maar daar is die veehouder niet mee geholpen. Die heeft grond nodig. Melkveehouders die uitbreiden, hebben zelf extra grond nodig en als die teler niets te ruilen heeft, wordt het lastig.”

.....

‘Probleem is dat
bollenkwekers met een
reizende kraam vaak geen
eigen grond hebben’

.....

In de praktijk wijken kwekers soms uit naar akkerbouwers, maar de gezonde, verse grond van melkveehouders is geliefd bij de reizende bollenkraam. “Probleem is dat kwekers met een reizende kraam vaak geen eigen grond hebben. Ik zie ook paniek bij kwekers in die positie. Ze kunnen dus het beste zelf grond aankopen, al is het 10 hectare grasland. Op die manier kunnen ze ruilen met de melkveehouder.”

Johan Dekker besloot op het laatste moment toch grond te verhuren aan een bollenkweker: ‘Ik heb de grond nu niet nodig voor de plaatsing van mest, in tegenstelling tot veel van mijn collega’s’

Een papieren constructie werkt niet, waarschuwt Knook. Het feitelijk gebruik van de grond moet namelijk worden aangetoond. “Te denken is nog aan een driehoeksconstructie met een akkerbouwer en een melkveehouder, waarbij behalve bollen bij de melkveehouder ook maïs kan worden geteeld bij een akkerbouwer. Dat gaat misschien ten koste van de tarwe bij de akkerbouwer, maar dat saldo is toch niet zo hoog en kan wel worden gecompenseerd. Voor deze afspraken is wel een duurzame relatie tussen de ondernemers nodig.”

OM DE TAFEL

Knook raadt de bollenkwekers aan met de melkveehouders om de tafel te gaan om te berekenen hoeveel ruimte er is voor verhuur. “De regelgeving is complex, daar is de achterkant van een sigarendoos niet voldoende voor. De meeste ondernemers hebben daar een adviseur bij nodig en hoewel ik zelf adviseur ben, stuit mij dat tegen de borst. De ondernemer moet het eigenlijk zelf kunnen regelen, maar het wordt te ingewikkeld.” Of melkveehouder Dekker blijft verhuren aan

bollenkwekers, hangt van de regels, de melkprijs én van de kweker af. Bij het financieren van de uitbreiding van de stal is wel uitgegaan van uitbreiding van de veestapel. “Uiteindelijk wil ik graag groeien, maar het moet wel kunnen. Ik heb in ieder geval het geluk dat mijn vaste huurder zelf ook grond heeft. Dat ligt weliswaar in West-Friesland, maar het gras wordt daar voor mij gemaaid en dat komt hier in de kuil. Zo verlies ik ook geen ruwvoerproductie en het levert plaatsingsruimte op voor de mest. Dat is heel belangrijk.”

AMvB grondgebondenheid en fosfaatrechten

Melkveehouders mogen vanaf dit jaar alleen groeien als voldoende grond beschikbaar is voor de plaatsing van de mest die de extra koeien produceren. Als nulmeting heeft de overheid 2014 gekozen, dus die hoeveelheid koeien en grond die de veehouder op dat moment had. In de bemestingsnormen zijn de normen voor fosfaat ondertussen gedaald, waardoor groei alleen mogelijk is als er minimaal 20 kg/ha extra ruimte is. Voor elk melkveebedrijf is de situatie anders, maar vanaf 15 mei kan alleen nog worden gestuurd door aanpassing van het aantal dieren. Als 1 hectare wordt verhuurd, kan dat ten koste gaan van drie koeien, afhankelijk van het fosfaatoverschot. Iedere melkveehouder moet eerst de grondgebondenheid berekenen op basis van het aantal dieren en de fosfaatsnorm, dan is pas de plaatsingsruimte duidelijk. Komt een melkveehouder ruimte tekort, dan betaalt hij 11 euro per kilo fosfaat boete. Het wordt bovendien als economisch delict gezien. Vanaf 2017 gaan de fosfaatrechten in. Duidelijk is dat de peildatum 2 juli 2015 is. De veestapel moet in 2017 naar het niveau van 2015, om de fosfaatproductie met 3,4 miljoen kilo terug te dringen tot een maximum van 84,9 miljoen kilo. Of die krimp extra mogelijkheden biedt voor de verhuur van grond, is nog niet duidelijk. Belangrijkste reden is dat nog onbekend is wat een fosfaatrecht kost, ook al wordt inmiddels voorzichtig gehandeld in fosfaatrechten. De definitieve toewijzing van de fosfaatrechten voor 2018 is overigens pas per 1 juli 2017.